

PM 2005 RV (Dnr 008-3155/2005)

Ansvaret för stadens samlingslokaler

Redovisning av återremiss från kommunfullmäktige i samband med SPO 2

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Ansvar för det kommunala stödet till allmänna samlingslokaler, hemgårdar, 4H-gårdar samt Husby Gård och Akalla By, behålls inom kulturnämnden.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslöt den 24 januari 2005 i samband med behandlingen av utredningen Stadens Politiska Organisation (SPO 2), att återremittera frågan rörande det fortsatta ansvaret för allmänna samlingslokaler för vidare utredning. I uppdraget betonas samlingslokalernas roll som kommunövergripande verksamheter med möjlighet till långsiktig planering och samverkan.

Utredningen Stadens Politiska Organisation (SPO) föreslog i sitt betänkande att ansvaret för samlingslokalerna skulle flyttas över till stadsdelsnämnderna.

Stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för det kommunala stödet till allmänna samlingslokaler, hemgårdar, 4H-gårdar samt Husby Gård och Akalla By behålls inom kulturnämnden. Det är enligt stadsledningskontoret nödvändigt att ge de kommunalt stödda lokalförvaltande organisationerna andrum och möjlighet till långsiktig planering.

Mina synpunkter

Från mitten av 1980-talet och framåt har ansvaret för samlingslokalsstödet flyttats ett flertal gånger. Från att ansvaret vilat under fritidsnämnden flyttades det till de nyinrättade stadsdelsnämnderna, därefter till idrottsnämnden för att 2003 hamna under kulturnämnden. Det finns nu ett behov av trygghet och kontinuitet för att säkerställa att det nuvarande och väl fungerande bidragssystemet upprätthålls.

Jag delar dessutom stadsledningskontorets bedömning att stadens samlingslokaler och hemgårdar inte bara nyttjas av organisationer och människor som är bosatta i den administrativa stadsdel där den är belägen. Därför finns ett centralt bokningssystem under idrottsnämndens ansvar.

Under den tid som ansvaret för samlingslokalerna sorterat under kulturnämnden har en god relation mellan kulturförvaltningen och de lokalförvaltande organisationerna utvecklats. Därutöver samverkar stadsdelsnämnderna och kulturnämnden inte minst genom olika stadsdelsförnyelseprojekt.

Möjligheterna att förverkliga den kulturpolitiska målsättningen att stärka och förbättra det lokala kulturlivet har också utökats genom den nuvarande ansvarsfördelningen för samlingslokalstödet. Kulturnämnden har i samverkan med stadsdelsnämnderna under de senaste åren genom de egna kulturinstitutionerna och stödprogram som "CRED" och

”En snabb slant” skapat lokala möjligheter för ungas egna skapande. Samlingslokalerna utgör en viktig plattform i arbetet med att förstärka den kulturella infrastrukturen.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Ansvar för det kommunala stödet till allmänna samlingslokaler, hemgårdar, 4H-gårdar samt Husby Gård och Akalla By, behålls inom kulturnämnden.

Stockholm den 27 oktober 2005

ROGER MOGERT

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. därutöver anför följande:

Vi anser inte att ansvaret för stadens 4H-gårdar, Akalla by och Husby gård samt samlingslokaler, hör hemma inom kulturnämndens uppdrag. Vi vill därför återföra detta till idrottsnämnden och berörda stadsdelsnämnder. Stadens samlingslokaler är inte särskilt väl utnyttjade, därför bör dess framtida organisation och funktion ses över.

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. överföra ansvaret för det kommunala stödet till allmänna samlingslokaler, hemgårdar, 4H-gårdar samt Husby Gård och Akalla By, till stadsdelsnämnder fr o m 2006-01-01 samt
2. därutöver anför följande:

Föreningslivet spelar en nyckelroll i den kommunala demokratin och samlingslokalerna är en förutsättning för ett livaktigt föreningsliv. Dessutom fungerar samlingslokalerna oftast som kulturcentra för stadsdelarna och då är det naturligt att det är stadsdelsnämnderna som även ansvarar för det kommunala stödet till dessa. Det ligger också i stadsdelsnämndernas intresse att samlingslokalerna finns kvar för ett vitalt och fungerande förenings- och kulturliv. I likhet med det ursprungliga förslaget i SPO-utredningen föreslår vi således att ansvaret för bidragsgivning till bidragsberättigade lokaler flyttas till stadsdelsnämnderna, som ges ett samlat ansvar för att serva föreningslivet. Ansvaret föreslås överföras till stadsdelsnämnderna fr o m 2006-01-01.

Däremot är det idrottsnämnden som även fortsättningsvis handhar den centrala bokningsservicen. Bokning av samlingslokaler bör kunna ske på medborgarkontor, bibliotek, stadsdelsförvaltningar m.fl. i ett gemensamt datasystem.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (fp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Efter samtal med företrädare för samlingslokalerna om deras egna önskemål framhåller Kristdemokraterna betydelsen av att samlingslokalerna ses som en kommunövergripande verksamhet. Det finns ett flertal bärkraftiga argument för detta. Två huvudargument är kontinuitet och samverkan. Att genomföra den femte flytten sedan 1990, av de föreningsdrivna samlingslokalerna, kan inte anses främja trygghet och kontinuitet. Vidare innebär en flytt till stadsdelarna att man slår sönder ett fungerande bidragssystem som precis skapats. Ytterligare försvinner möjligheten till en samlad strategi för nödvändig upprustning av samlingslokalbeståndet. Det finns en central bokning av de allmänna samlingslokalerna i Stockholm. Denna centraliserade funktion föreslås nu dessutom utvecklas ytterligare.

Att ansvaret för stödsystemet till samlingslokalerna har legat på en central förvaltning har mycket litet att göra med möjligheterna till god samverkan lokalt. På många håll har det under nuvarande organisation utvecklats väl fungerande former för detta. I en del fall har större projekt av kulturell eller social karaktär genomförts med avstamp i och inspirerat av ett väl fungerande lokalt samarbete.

ÄRENDET

Kommunfullmäktige beslöt den 24 januari 2005 i samband med behandlingen av utredningen Stadens politiska organisation (SPO 2), att återremittera frågan rörande det fortsatta ansvaret för allmänna samlingslokaler för vidare utredning.

I uppdraget betonas samlingslokalernas roll som kommunövergripande verksamheter med möjlighet till långsiktig planering och samverkan. En ny organisatorisk förflyttning i stadens bidragssystem anses i det sammanhanget inte främja trygghet och kontinuitet. Vidare påtalas riskerna med att ett överförande av ansvaret till stadsdelarna innebär att ett nytt och fungerande bidragssystem slås sönder.

I uppdraget framhålls att kulturnämnden bör titta på bokningsstatistiken för samlingslokalerna för att utröna den stadsdelsbundna respektive kommunövergripande användningen, samt möjligheterna till samverkan med stadsdelarna.

I beredningen av ärendet har SLK även beaktat de erfarenheter som kulturförvaltningen gjort som ansvarig kommunal instans sedan 2003, samt de synpunkter på förslaget i SPO som lämnats av berörda lokalförvaltande organisationer.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 10 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Det hittillsvarande stödet till lokalorganisationer

Stockholms stad antog 1972 en samlingslokalsnorm. Normen angav att det skulle finnas en samlingslokal per 10 000 invånare. Nolltaxa infördes för föreningslivet och bildningsorganisationerna. Som mest fanns det 78 särskilt iordningställda samlingslokaler inom ramen för det kommunala stödet. Från mitten av 1980-talet och framåt genomfördes en rad organisations- och regeländringar. Ansvaret för stödet flyttades från fritidsnämnden till de nyinrättade stadsdelsnämnderna, därefter till idrottsnämnden för att 2003 hamna under kulturnämnden. Idag ingår 18 samlingslokaler i ett av staden subventionerat utbud. Huvuddelen av dessa är föreningsdrivna och de ligger väl spridda runt staden med närförorter. Medborgarhuset i Alvik och Tensta Träff drivs av kulturförvaltningen sedan 1 januari 2003, dessförinnan idrottsförvaltningen, medan Kista Träff och Akalla Träff ligger under Kista stadsdelsförvaltning med ekonomiskt stöd från samlingslokalsanslaget.

Sveriges äldsta hemgård, Birkagården, startades 1902 och Stockholm har idag 6 hemgårdar. I tidigare nämnd- och förvaltningsorganisationer sorterade bidragsgivningen till hemgårdarna fram till 1975 under barnavårdsnämndens föreningsbyrå, 1975-1979 under socialnämndens föreningsbyrå samt mellan 1979 och 1996 under fritidsnämndens föreningsbyrå. Mellan 1997 och 2002 svarade stadsdelsnämnderna för stödet till hemgårdarna.

4H började etablera sig i Stockholm under 1970-talet. Rörelsen utvecklade sig till största delen vid parklekar och fritidsverksamheter i staden. I samband med stadsdelsnämndernas tillkomst 1997 kom ansvaret för respektive 4H-gård att hamna i den stadsdel där verksamheten var belägen. Även idrottsnämnden svarar inom ramen för föreningsstödet för bidrag till 4H-gårdar avseende lokalkostnad, föreningsaktiviteter och ledarutbildningar. Under 2002 framförde 4H önskemål om att ansvaret borde överföras till en fackförvaltning. Ansvaret hamnade 2003 på kulturförvaltningen och fem gårdar erhöll därmed stöd.

I det nya ansvaret för lokalorganisationer ingick också att svara för stödet till de s.k. ”kommunövergripande verksamheterna” Husby Gård och Akalla By i Kista stadsdelsområde.

Totalt överfördes vid den senaste överföringen 32,2 mkr till kulturförvaltningen som budget för det nya uppdraget. Medlen beräknades på det stöd som gått till ovan nämnda grupper 2002, inklusive ersättning till skolorna för upplåtelse av lokaler, samt ett reformutrymme på 5 mkr. Stödet till samlingslokalerna har förblivit oförändrat under den innevarande mandatperioden. Bidragsfördelningen 2005 redovisas i bilaga 1.

Kulturnämndens arbete med samlingslokaluppdraget

Kulturnämnden övertog den 1 januari 2003 ansvaret för stödet till 18 allmänna samlingslokaler, 6 hemgårdar, fem 4H-gårdar, samt de kommunövergripande verksamheterna i Kista stadsdelsområde; Husby Gård och Akalla By.

Kulturförvaltningen tillsatte i januari 2003 en utredning som på kort tid kunde presentera förslag till ett framtida stödsystem för de lokalorganisationer som nämnden skulle ansvara för. I utredningen *Mötsplatser för demokrati och kultur* behandlades en rad frågor som knyter an till samlingslokalernas villkor och uppgifter. Utredningens förslag i sammanfattning finns i bilaga 2.

Kulturnämnden beslutade 2003 om nya riktlinjer för nämndens stöd till allmänna samlingslokaler, till stor del grundade på utredningens förslag. I sin analys av det framtida behovet av kommunalt stödda samlingslokaler skriver kulturförvaltningen:

” Formerna för det demokratiska och kulturella deltagandet förändras. Den folketshus- eller godtemplarscen som för bara 30 år sedan utgjorde ramen för det politiska mötet eller en amatörteaterföreställning efterfrågas inte längre i samma utsträckning. Studier sker allt mer på distans eller kräver tekniska hjälpmedel som samlingslokaler har svårt att erbjuda. Utbudet av alternativa samlingslokaler har blivit större. Kommunala alternativ kan erbjudas genom skolor men det finns även tillgång till privata eller folkrörelsedrivna mötes- och festlokaler.

Tillgången till offentliga rum varierar starkt mellan Stockholms stadsdelar. Bäst rustat i detta avseende är innerstaden. Detta gäller särskilt tillgången till kulturella institutioner och verksamheter. Södermalm uppvisar till exempel ett rikt utbud av mötes- och kulturlokaler; två hemgårdar, tre samlingslokaler, flera kulturinstitutioner och permanenta scener för fria grupper. Flera yttre stadsdelar har helt andra förutsättningar där samlingslokalen utgör den enda arenan för möten och kultur.

Med utgångspunkt från ovanstående bild anser kulturförvaltningen att det inte är rimligt att återgå till den samlingslokalstruktur som fanns tidigare. Förvaltningen förordar i stället ett basutbud som omfattar en allmän samlingslokal i varje stadsdel som ges bättre resurser att erbjuda ändamålsenliga möteslokaler och egna kulturverksamheter. Särskild prioritet bör i snäva budgetramar ges till ytterstadsdelarna som har ett mindre utbud av samlingslokaler och kulturarenor än innerstaden.”

Utredningen Stadens politiska organisation (SPO)

Utredningen Stadens politiska organisation (SPO) föreslog i sitt betänkande att ansvaret för samlingslokalerna skulle flyttas över till stadsdelsnämnderna. Utredningen skriver att ”Bidragsberättigade lokaler bör överföras till stadsdelsnämnderna liksom de ekonomiska resurserna därtill. Nämnderna får sedan bedöma om allmänna samlingslokaler skall tillhandahållas genom stöd till nuvarande lokaler eller om frågan kan lösas på annat sätt. Om lokalerna skall överföras bör kommunstyrelsen få i uppdrag att se över hur de ekonomiska resurserna skall fördelas mellan stadsdelsnämnderna. I de fall lokalerna fyller en stadsövergripande funktion (KÖV) bör ett riktat bidrag följa med vid överföringen. Orsaken till att även KÖV:ar föreslås höra till stadsdelsnämnderna är att det ger en tydligare ansvarsfördelning och är ett sätt att undvika ständiga diskussioner om att ansvaret för enskilda lokaler skall flyttas fram och tillbaka beroende på vilken inriktning verksamheten har för stunden.”

Stadsdelsnämndernas, kulturförvaltningens och de lokalförvaltande organisationernas remissvar på SPO

Stadsdelsnämnderna

I remissvaren på SPO redovisade stadsdelsnämnderna ingen enig uppfattning i frågan om det framtida kommunala ansvaret för samlingslokalerna. Flertalet nämnder var tveksamma eller ville behålla den nuvarande ordningen inom kulturnämnden.

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningen kunde i sitt remissvar se motiv för en decentralisering av ansvaret för lokalorganisationerna till stadsdelsnämnderna. Det är på stadsdelsnivå som ett gott samarbetsklimat

skapas mellan lokalförvaltare, stadsdelsförvaltning och det lokala föreningslivet. Det är därför logiskt att stödet bygger på lokala bedömningar och beslut. En sådan förändring kan komma att innebära skilda villkor för lokalförvaltare i olika stadsdelar. Det är, enligt kulturförvaltningen, därför önskvärt att en eventuell överföring av ansvaret för lokalorganisationerna till stadsdelsnivå kopplas till normerande bidragsregler eller grundläggande riktlinjer som skapar rättvisa förutsättningar mellan lokalförvaltare i staden oavsett var de är verksamma.

Samlingslokalernas synpunkter på SPO

De samlingslokaler som ingår i stadens bidragssystem deltog inte som remissinstanser på SPO men deras synpunkter på utredningens förslag har framkommit via andra kanaler. Bilden är entydig, samlingslokalerna motsätter sig bestämt ett överförande av bidragsansvaret från kulturnämnden till stadsdelsnämnderna. Motiven sammanfattas i den utredning som kulturförvaltningen lät göra 2003:

”Stadsdelsnämnderna intresserar sig för det som har betydelse för stadsdelen och det är värdefullt att de lokalförvaltande organisationerna kan få stöd från sina stadsdelsnämnder till kulturverksamhet och projekt av olika slag. Men det finns en risk att stadsdelsnämnderna försöker passa in samlingslokalerna i nämndernas verksamhetsområden – geografiskt och/eller ämnessmässigt - och dessutom har det visat sig svårt för stadsdelsnämnderna att prioritera kulturverksamhet framför deras lagbundna uppgifter inom skolan, vården och omsorgen. Det grundläggande samlingslokalstödet bör utgå enligt samma principer för alla, och inte vara beroende av planer och kontakter i stadsdelsnämnden eller stadsdelsförvaltningen.

Min slutsats är att samlingslokalernas samarbete med och ekonomiska stöd från stadsdelsnämnderna är välkommet, men i botten bör de lokalförvaltande organisationerna ha ett generöst bidragssystem som är lika för alla och som även i framtiden handläggs av kulturnämnden.” (Engberg Associates)

Bokningsstatistik och samverkansmöjligheter

I uppdraget till denna utredning ingår att titta på bokningsstatistiken för att bedöma i vilken utsträckning samlingslokalerna kan betraktas som stadsdelslokala eller kommunövergripande verksamheter. Kulturförvaltningen har ombetts att komma med synpunkter på detta men menar att det inte är möjligt att med nuvarande redovisningssystem säkert ange hemvisten för enskilda förhyrare av de samlingslokaler som ingår i bokningssystemet. Där redovisas hemvisten för den person som hyrt lokalen ifråga men denna uppgift säger föga om varifrån deltagarna i ett möte eller gästerna på en privat fest kommer. Kulturförvaltningens allmänna bild är att samlingslokalerna i regel har ett betydligt större upptagningsområde än den stadsdel där den är belägen.

När det gäller samverkan mellan enskilda samlingslokaler och stadsdelar varierar bilden kraftigt enligt kulturförvaltningen, som ger nedanstående exempel på finansierings- och verksamhetsarbeten.

I Rinkeby får Folkets Hus stöd till den årliga bokmässan. I Spångafolkan har stadsdelsförvaltningen i Spånga-Tensta etablerat en träffpunkt för ungdomar. Förvaltningen betalar hyra för den yta de tar i anspråk. Träffpunkten och andra stadsdelsdrivna verksamheter har även möjlighet att använda samlingshallen när den inte är bokad. Stadsdelsförvaltningen och Spångafolkan genomför flera samarrangemang, till exempel en årlig musik- och rocktävling samt en digital biograf, ett projekt som också stöds med stadsdelsförnyelsemedel. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ger även föreningsstöd till Järva Folkets Park (Eggeby Gård).

Årsta Folkets hus samarbetar med fritidsgården i stadsdelen för att kunna erbjuda kulturprogram för ungdomar, t.ex. teater, filmvisningar och diskotek.

Kulturförvaltningen har under det senaste året initierat och stött flera projekt som syftar till att stärka samlingslokalernas arrangörskompetens och kontaktytor med det lokala föreningslivet. Ett exempel på detta är den Piaf-föreställning som skådespelaren Rickard Wolf turnerade med på sex samlingslokaler i september 2004, vilken blev en stor publik framgång. I projektet ingick arrangörsutbildning av musikarrangören EMA Telstar.

Det centrala bokningssystemet

De allmänna samlingslokalerna kan bokas genom idrottsförvaltningens centrala bokningssystem för lokaler och anläggningar. Det finns ett avtal mellan idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen i vilket den senare köper bokningstjänster av idrottsförvaltningen. Kostnaden för dessa tjänster uppgick 2004 till 250 000 kr. I förhandlingarna om ett nytt avtal 2005 har idrottsförvaltningen begärt en uppräknig av ersättningen till 500 000 kr vilket enligt kulturförvaltningen skulle innebära en reducering av stödprogrammet för samlingslokalerna med 250 000 kr. Kulturförvaltningen menar att det bör ligga i idrottsförvaltningens uppdrag att inom ramen för bokningsbudgeten svara även för bokningen av de allmänna samlingslokalerna.

Överväganden och förslag

En allmän samlingslokal utnyttjas i stor utsträckning av organisationer och människor som är bosatta utanför den administrativa stadsdel där den är belägen. Den centrala bokningsverksamheten utgår också från samlingslokalen som en kommunövergripande resurs. Samlingslokalerna behöver känna stabilitet och kontinuitet i stadens stöd. Det är argument som talar för ett fortsatt centralt ansvar hos kulturnämnden för stödet till lokalförvaltande organisationer.

Sedan kulturförvaltningen lämnade sitt remissvar till SPO för snart två år sedan har förvaltningen skaffat sig ytterligare erfarenheter av stödet till och samarbetet med samlingslokalerna. Det finns idag stora utvecklingsmöjligheter knutna till samlingslokalerna som lokala kulturcentra, inte minst genom de särskilda bidragsmedel som riktas till stadsdelarna och ungdomars eget skapande i stödprogrammen *Cred* och *En snabb slant*.

Kulturförvaltningen har i sin hantering av samlingslokalstödet visat att det går att förena centralt stödansvar med god lokal kunskap om de olika verksamheternas behov och förutsättningar. Det bidragssystem som kulturnämnden beslutade om 2003 är flexibelt och innebär att flera samlingslokaler kan utvecklas till att bli lokala kulturcentra. Kulturförvaltningens samarbete med stadsdelsförvaltningarna har också stärkts under senare år och i dag samverkar man ekonomiskt i flera stadsdelsförnyelseprojekt.

Stadsledningskontoret föreslår därför att ansvaret för det kommunala stödet till allmänna samlingslokaler, hemgårdar, 4 H-gårdar samt Husby Gård och Akalla By behålls inom kulturnämnden. Motiven för detta sammanfaller med den bedömning av riskerna med en överflyttning till stadsdelarna som görs i den inledande uppdragsbeskrivningen. Det är enligt stadsledningskontoret nödvändigt att ge de kommunalt stödda lokalförvaltande organisationerna andrum och möjlighet till långsiktig planering. En ny organisatorisk förflyttning i stadens bidragssystem främjar inte trygghet och kontinuitet.

Tabell 1: Förslag om bidrag till hemgårdar 2005 (tkr)

Hemgårdar	Stöd 2004	Förslag 2005	Förändring
Birkagården	2 024	2 024	0
Midsommargården	876	876	0
Mäster-Olofsgården	1 064	1 064	0
Skeppsholmsgården	1 114	1 114	0
Södergården	1 417	1 417	0
Timmermansgården	2 127	2 127	0
	8 622	8 622	0

Tabell 2: Förslag om bidrag till allmänna samlingslokaler 2005 (tkr)

Samlingslokaler	Beslut 2004	Förslag 2005	Förändring
Bagarmossens Folkets hus	1 451	1 451	0
Brygghuset	1 500	1 500	0
Farsta Gård	425	425	0
Fältöversten	1 200	1 200	0
Hartwickska Huset	600	600	0
Herrängens Gård*	150	150	0
Hägerstensåsens medborgarhus	1 004	1 004	0
Jakobsbergs Gård	327	380	+53
Järva Folkets Park	200	250	+50
Kristinehovs Malmgård	674	674	0
Medborgarhuset Trappan	790	790	0
Pumpan, Åsö föreningsråd	1 140	1 140	0
Rinkeby Folkets hus	1 916	1 916	0
Rågsveds Folkets hus	1 200	1 200	0
Spånga Folkets hus	440	440	0
Årsta Folkets hus	900	900	0
	13 917	14 020	+103

* Extra stöd 2005

Tabell 3: Fördelning av stöd mellan olika lokalkategorier

	Förslag 2005	Beslut 2004
Föreningsdrivna samlingslokaler	14 020	13 917
Kommunalt drivna samlingslokaler	3 650	3 455
Hemgårdar	8 622	8 622
4H-gårdar	2 400	2 400
Skolersättning	1 800	2 000
Kommunövergripande verksamhet	1 300	1 300
Bokningsadministration m.m.	408	506
<i>Summa:</i>	<i>32 200</i>	<i>32 200</i>

(Engberg Associates 2003, Sammanfattning av utredning genomförd på uppdrag av kulturförvaltningen)

SAMMANFATTNING

På uppdrag av kulturförvaltningen har jag gjort en översyn av det kommunala stödet till Stockholms samlingslokaler och hemgårdar m. fl. I rapporten framhåller jag den stora betydelse, som dessa anläggningar har för demokratin och kulturen, och jag framför följande förslag:

1. Det finns starka skäl för kommunalt stöd till samlingslokaler och hemgårdar m. fl.
2. De kommunala bidragen till allmänna samlingslokaler respektive hemgårdar m. fl. bör särskiljas i två olika anslagsposter inom ett gemensamt bidragssystem. Härutöver bör det finnas en pott för kulturnämndens övriga kostnader för samlingslokalerna.
3. I många samlingslokaler krävs en mer professionell ledning samtidigt som det ideella engagemanget i verksamheten ska stimuleras även i fortsättningen.
4. Några av samlingslokalerna i ytterstaden bör prioriteras vid fördelningen av kulturbidragen, så att dessa anläggningar kan utvecklas till fullskaliga kulturhus.
5. *Kulturförvaltningen bör följa upp hur de lokalförvaltande organisationerna bidrar till integrationen i samhället.*
6. *Kulturförvaltningen bör följa upp hur fastighetsägarna och de lokalförvaltande organisationerna gör samlingslokalerna tillgängliga för människor med funktionsbinder.*
7. De sex hemgårdarna, Akalla by, Husby gård och Järva Folkets Park bör ingå i bidragssystemet även i fortsättningen.
8. 4 H-gårdarna bör ges stöd från kommunen i annan form än genom samlingslokalbidrag.
9. *Driftsansvaret för de kommunalt drivna anläggningarna bör – i takt med att lokala lösningar tillskapas – överföras till lokalförvaltande organisationer.*
10. *Alla lokaler, som är bidragsberättigade 2003, bör få fortsatt stöd.*
11. Högsta prioritet som nytillkommande bidragsberättigade lokaler år 2004 bör ges till Hässelby Gårds Folkets Hus (med utredning av framtida utvecklingsmöjligheter och med vissa garantier till Hässelby Villastads Folkets Hus), Fyren i Kärrtorp (med Föreningen Fyrväktarna som bidragsmottagare) och någon av samlingslokalerna i Älvsjö (ytterligare beredningsarbete krävs) samt till de studieförbundsdrivna lokalerna ABF-huset och bygdegården Anna Whitlock (för de båda sistnämnda avser stödet uthyrningen till föreningslivet, inte deras folkbildningsverksamhet). Högsta prioritet bör också – på vissa villkor – ges till Husby Träff.
12. Längre fram bör prioritet ges till Hässelby Villastads Folkets Hus och Skarpnäcks Kulturhus. Då får också prövas ansökningar från andra lokalförvaltande organisationer, t. ex. Hökmossens Gård i Hägersten och Skärholmens Gård, liksom frågan om stöd till någon anläggning i Bromma och till ytterligare någon anläggning i Älvsjö.
13. *Systemet med nolntaxa och subventionerad taxa, som hanteras av idrottsnämnden, bör behållas i de samlingslokaler som ingår i det gemensamma bokningssystemet.*

14. I samlingslokalernas bidragsregler bör kulturskolan behandlas på samma sätt som nolltaxerade föreningar.

15. De kommunala förvaltningarna och kulturinstitutionerna bör stimuleras till samarbete med samlingslokalerna.

16. I samlingslokalernas bidragsregler bör valnämndens bokningar av vallokaler behandlas på samma sätt som nolltaxerade föreningar.

17. 2 milj. kr bör anslås till kulturnämnden som engångsanslag 2004 för modernisering av bokningssystemet i samtliga samlingslokaler.

18. Kulturförvaltningen bör göra en översyn över hur verksamhetsstatistiken ska föras och redovisas.

19. Kulturförvaltningen bör regelbundet anordna samrådsmöten mellan förvaltningen och de lokalförvaltande organisationerna.

20. Kulturnämnden bör även i framtiden ansvara för det grundläggande stödet till samlingslokalerna.

21. Kulturförvaltningen bör ges i uppdrag att i kontakter med den statliga samlingslokalutredningen undersöka om det går att ändra de statliga eller kommunala bidragsreglerna, så att även samlingslokalerna i Stockholm kan få del av det statliga investeringsstödet.

22. Bidragssystemet föreslås bestå av följande delar:

1. GRUNDBIDRAG som ska motsvara den faktiska hyran inkl. värme
2. TILLÄGGSBIDRAG som ska baseras på volymen uthyrda lokaler med nolltaxa eller subventionerad taxa
3. KULTURBIDRAG som ska täcka personalkostnader för kulturverksamhet
4. UPPRUSTNINGSBIDRAG som ska fördelas efter ansökan och som i framtiden kan utgå proportionellt mot kvadratmeterytan

23. Medlen föreslås uppdelas på tre skilda anslagsposter:

1. BIDRAG TILL ALLMÄNNA SAMLINGSLOKALER som innefattar grundbidrag, tilläggsbidrag, kulturbidrag och upprustningsbidrag
2. BIDRAG TILL HEMGÅRDAR M. FL. som innefattar grundbidrag, kulturbidrag och upprustningsbidrag
3. MEDEL TILL KULTURNÄMNDENS FÖRFOGANDE för handläggningen av samlingslokalstödet, som avser tillfälligt stöd till lokalförvaltare som inte ingår i bidragssystemet och kostnader för handläggningen

24. Grundbidraget bör utgå med samma belopp som lokalens hyra inkl. värme under det år då ansökan lämnas in. Kulturförvaltningen bör få i uppgift att hålla uppsikt över hyresnivåerna och bistå de lokalförvaltande organisationerna vid hyresförhandlingar samt jämka grundbidraget i extrema fall.

25. Tilläggsbidraget bör utgå som stöd för uthyrning av lokaler och för den personal, som arbetar med uthyrningen och skötseln av lokalerna. Det fördelas i proportion till antalet uthyrda timmar till nolltaxerade föreningar, kulturskolan och valnämnden (dubbel vikt) och subventionerade föreningar (enkel vikt) under de senaste ett och ett halvt åren.

26. Kulturbidraget (ett, två eller flera kulturbidrag) föreslås täcka personalkostnader för kulturverksamhet (en, två eller flera tjänster). Det fördelas efter bedömning av genomförd verksamhet och framtidsplaner.

27. Upprustningsbidraget bör användas för förnyelse av inventarier och för smärre reparationer. För att utjämna de mycket stora skillnaderna i standard mellan lokalerna bör bidraget fördelas av kulturnämnden efter ansökan från de lokalförvaltande organisationerna. Längre fram när standarden är mera jämförbar skulle bidraget kunna fördelas proportionellt mot kvadratmetytan.

28. Kulturnämnden bör överväga att inrätta en inköpscentral, till vilken samlingslokalerna kan anslutas.

29. Fleråriga avtal bör slutas mellan kulturnämnden och de lokalförvaltande organisationerna.